

Energetická politika EU – teorie a praxe

Vojtěch Kopp se ve své diplomové práci věnuje problematice evropské energetické politiky. Představuje tři hlavní směry jejího zájmu a porovnává cíle, které se EU ve svých oficiálních dokumentech stanovuje, se skutečně prosazenými změnami. Dochází k závěru, že si Evropská unie sice klade rozumné a vysoké cíle, v praxi ale valnou většinu z nich nedokáže prosadit..

Autor ve své práci vychází zejména ze dvou typů zdrojů – evropských dokumentů a novinových článků. Druhou kategorií sice vzhledně označuje „Odborné články na internetu“, ale článků z jakkoli odborných periodik je ve skutečnosti jen zlomek. Valnou většinou se jedná o výstupy tiskových agentur a denního nebo periodického tisku. Vedle formálních problémů, jako je například různá citační norma (srov. citaci prací Cihleková a Jakš, Faltus a Průcha, Plechanovová a Fidler – s. 77) nebo nejistota, kam daný zdroj zařadit (viz práce Goméz-Acebo pro jistotu zařazena dvakrát – s. 77 a 80), tak lze především vytknout v podstatě totální rezignaci na odbornou sekundární literaturu. Na práci sice lze ocenit vlastní analýzu autora, ale jeho neochota zařadit své myšlenky do souvislosti probíhající odborné debaty použitelnost výsledků pro čtenáře značně klesá. Nevíme, jestli se jedná o názor konvenční nebo naopak buřičský. Nedozvíme se, jestli autorem zvolená témata jsou právě ta, která hýbou debatou o evropské energetické politice, nebo jestli si vybral jen ta, která vyhovují jeho závěrům.

Obecně lze konstatovat, že je práce psaná dobrou češtinou. Pravopisné chyby (např. „vyplívá“ na s. 62) nebo pochybné vazby (např. „z mého pohledu“ – s. 58, „podle mého“ bez uvedení „názoru“ – s. 51, 61) jsou spíše výjimkou než pravidlem. U některých formulací lze jen těžko odhadnout, jestli jsou výsledkem neohrabané konstrukce nebo jde o přinejlepším mylná tvrzení. Příkladem může být autorovo tvrzení, že „odpovědí [na vzrůstající vliv Ruska] ze strany Evropské unie byl nástup nové Evropské komise na podzim roku 2004“ (s. 33).

Větší problém je se zastaralostí řady údajů a argumentů – autor označuje Mirka Topolánka za premiéra (s. 57), hovoří o situaci „letos v létě“ (těžko říct kdy je letos) (s. 67), nijak nereflktuje posun v německé debatě o jaderné energii během předvolební kampaně a u nové koalice (s. 55). Na některých místech se autor dopouští nepřesností (Kjótský protokol nepodepsala Evropská unie ale Evropské společenství – s. 44).

Práce je strukturovaná logicky, po tématech, což umožňuje rozvést argumentaci. Některé kapitoly ovšem přebývají – kapitoly věnované Číně a Indii s tématem práce vůbec nesouvisí a nemají v ní co dělat (s. 27-31). Nepotřebujeme přesně znát strukturu čínské nebo indické energetiky. Stačí nám tvrzení v jedné nebo dvou větách či jednom grafu (doložené citacemi), že poptávka těchto zemí po energetických surovinách stoupá. Některé nenabízejí, co slibuje jejich nadpis – kapitola 3.4 „Analýza vlivu a reakcí stakeholderů na opatření Barrosovy komise“ sice popisuje stanoviska některých subjektů, ale o analýzu vlivu se v žádném případě nejedná! Některé informace zcela chybí. Například závazek EU podílet se na financování plynovodu Nabucco. Čtenář se nemůže ubránit domněnce, že je to kvůli tomu, že se nehodily autorovy do argumentace. A ptá se, kolik dalších důležitých argumentů zůstalo zamlčeno. Tím spíš, že chybí odborná sekundární literatura, s níž by bylo možné autorovy závěry a argumenty konfrontovat.

Podobně vyznívá i autorovo kompletní opominutí biomasy jako energetického zdroje. Ačkoli si netroufám polemizovat s jeho závěry o problematičnosti biopaliv (tedy náhražky nebo přísady do pohonných hmot), tím, že zcela vypouští biomasu jako dlouhodobě uhlíkově neutrální zdroj například pro výrobu tepla, vyznívá celá práce, zejména v otázce energetického mixu České republiky (s. 68-9) jako jednoznačná obhajoba jádra. Přestože souhlasím, že jádro má v energetickém mixu nezastupitelnou úlohu a v budoucnu nejspíš bude muset jeho podíl růst, vynechání jednoho z důležitých zdrojů zpochybňuje neutralitu práce a věrohodnost závěrů.

Do určité míry práce působí dojmem (snad mylným), že si je autor sice poměrně jistý v ekonomických otázkách, co se týče fungování Evropské unie ale tápe. Proč by jinak tvrdil, že je skutečnost, že řada členských států ještě neimplementovala liberalizační směrnice, dokladem toho, že je „systém tvorby legislativy vnitřního trhu EU [...] velice složitý“? Jakou má proces vytváření směrnic vztah s ochotou a neochotou členských států je po přijetí implementovat? Nejde zkrátka jen o to, že členské státy směrnice implementovat nechťejí, protože jsou pro některé jejich vlivné subjekty nevýhodné, a budou k tomu muset být donuceny pomocí žalob a rozsudků ESD?

Byl bych rád, aby autor během obhajoby odpověděl na následující otázky:

- Jaký dopad bude mít na evropskou energetickou politiku vstup Lisabonské smlouvy v platnost?
- Jakým způsobem jsou se závěry jeho práce kompatibilní a) podpora Evropské unie projektu Nabucco, b) průběh kodaňské konference o změnách klimatu a role EU?

Vojtěch Kopp ve své práci zpracovává velmi široké téma evropské energetické politiky. Na práci je třeba ocenit vlastní analýzu. Vytknout je ovšem třeba nedostatečnou práci se sekundární odbornou literaturou a nepřesvědčivost/neúplnost argumentace. Práci doporučuji hodnotit stupněm *velmi dobře*.

V Praze dne 26. ledna 2010

Mgr. Tomáš Weiss, M.A.
weiss@fsv.cuni.cz